

Rajoja ylittävä otus

Muisto lapsuudesta: yö siskon ja kaverin kanssa kotona, ilman aikuisia. Karkit, lätyt ja *Charlien enkelit* lastenhuoneessa. Siinä saatiin makua vapaudesta, joka merkitsi rajanylitystä uuteen ja tuntemattomaan, tulevaisuudessa kerran koittavaan aikuisuuteen.

Jännittävää. Huimaavaa. Hauskaa.

Pienen kolauksen tunne ”isona” olemisesta sai, kun pölyinen telkkari, jota ei muutoin oikeastaan käytetty, alkoikin lämmentyään savuttaa ja meitä pelottaa. Älysimme vetää töpselin seinästä ja naapurintäti tuli tarkistamaan tilanteen vaarattomaksi. Jälkeenpäin televisioepisodi näyttäytyi seikkailuna, jonka uhkaa me lapset mielellämme liioittelimme. Pelästymisen väistyttyä vapautteen kun sekoittui ripaus oikeaa eli kunnioitettavaa vaaraa, jonka selättämiseen puolestaan liittyi sankaruus.

Lapsuudessa pyrkimys vapauden kokemuksiin oli vartumista. Aikuisille sama tavoite on silti aivan yhtä tärkeä.

Vapaus on yksi keskeisimmistä arvoistamme. Vapaus liittyy tarpeeseen kunnioittaa, ymmärtää ja ilmaista itseä. Vapaus toteutuu kaikenikäisillä käsin kosketeltavien tai henkisten rajojen yli kurkottavana liikkeenä. Mielikuvituksena. Kokeilemisena. Valintoina.

Tämä inhimillinen *kurkottamisominaisuus* on henkeä salpaava. Se ei varmaan ainakaan ihan pian tule väistymään inhimillisestä todellisuudesta. Voi listata sen ilmentymiä sikin sokin: Kielen oppiminen. Matkustaminen. Urheilu. Kaukosiir-

to. Einstein. Kolmannen sukupuolen rekisteröinti. Mandela. Gandhi. Naisten äänioikeus. Parrakkaan naisen euroviisuvoitto. Maanviljelyskulttuuri. Pyramidit. Elinsiirrot. Avaruusraketit. Hybridit. Aurinkovoimalat. Sairaalat. Koulut...

Nämä vain joitakin esimerkkejä osoittamaan, miten ihmisten maailmassa toden totta käytännöllisin ja aatteellisin keksinnöin ja muutoksin rajojen uhmaamista ja kaatamista tapahtuu lakkaamatta mitä erilaisimmilla tavoilla. Osin pelottavan väkivaltaisessa ja surullisessakin mielessä: maailmansodat, atomipommit...

Yksilön vapauden aatehistoriallisena kättilönä Euroopassa toimi merkittävässä määrin Luther. Yhteiskunnallisten rakenteiden uudistamisen tarpeellisuudesta vakuuttuneena Luther raivasi hartivoimin rajoja ihmisen ja jumalan väliltä. Kesti kauan, ennen kuin uuteen järjestykseen edes jotenkin totuttiin. Sillä tiellä olemme edelleen. Väliin on tullut järjettömyyttä, suorastaan hulluutta, noitavainoa, sotaa ja kärsimystä.

Voisiko tällä kertaa jokin maltillinen ja rauhanomainen tapa rajojen yli kurottumisessa, uusiin järjestyksiin siirtymisessä, olla mahdollinen? Ajatellen lukemattomia jo tapahtuneita ja arjeksi muuttuneita suuria ja pieniä ”ihmeitä” ihan kaikilla elämän alueilla. Ajatellen sitä, että yhteiskunnassa laajalle ulottuneen kirkollisen byrokraatiavallan tilalle jo Luther kuitenkin intuitiivisen itsestään selvästi asetti ihmisen sisäisen äänen eli omantunnon.

Satu Taskinen